

**Universita Karlova v Praze
Právnická fakulta
studijní oddělení**

Oponentský posudek

na rigorózní práci kandidáta Mgr. Richarda Tománka na téma Společné jmění manželů

Kandidát Mgr. Richard Tománek si vybral poměrně frekventované téma rigorózní práce. Uvedené téma je sice poměrně frekventované, ale i přes četné novelizace občanského zákoníku i souvisejících právních předpisů je zde stále celá řada právních vztahů souvisejících s tímto institutem, na které neexistuje jednotný názor, zejména v judikatuře a v praxi soudů.

Pokud jde o koncepci práce, je tradiční. Kandidát věnoval první část charakteristice vlastnického práva, které tvoří základ analýzy uvedeného institutu.

V další části se poměrně podrobně věnuje historickému vývoji majetkového společenství manželů až k poslední novelizaci občanského zákoníku, která se týkala ještě institutu bezpodílového spoluvlastnictví. Z koncepčního hlediska bych však kandidátovi vytkl, že pasáž označenou jako Podílové spoluvlastnictví v části 4 na straně 71 až 76 práce, zařadil až za část týkající se analýzy společného jmění manželů z daňového hlediska.

Koncepčně bych tuto část zařadil již do úvodní části s tím, že by mělo být analyzováno vlastnické právo, které náleží více než jedné osobě, tedy jak podílové spoluvlastnictví, tak institut majetkového společenství manželů, který mělo vždy zvláštní charakter.

K obsahové stránce však nemám ve zmíněných částech žádné výtky.

Je pochopitelné, že většina práce je věnována analýze institutu společného jmění manželů, který zde figuruje již od roku 1998.

Pokud jde o pozitivní vymezení náplně společného jmění manželů, vymezuje jej kandidát správně. Podle mého soudu by však měl více zdůraznit problematiku vymezení věcí v právním slova smyslu. Již v rámci institutu bezpodílového spoluvlastnictví manželů byl výklad takový, že do něj nepatří jen formálně vymezené věci movité a nemovité, ale patří do něj například i peníze.

V současné době je vymezení pojmu věc v právním slova smyslu ve stádiu vývoje, kdy například za věc jsou pokládány i podnik či cenné papíry, tedy nejde jen o klasické vymezení věcí nemovitých a movitých.

Velmi správně kandidát na straně 32 poukazuje na problematiku obchodního podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným, kdy v minulosti byly vedeny diskuse o tom, zda uvedený majetek patří či nepatří do společného jmění manželů.

Zde by podle mého názoru kromě citace judikatury Nejvyššího soudu ČR, bylo na místě navrhnout právní úpravu de lege ferenda, kde současně ne příliš jasná právní úprava pramení zejména z vymezení právního postavení druhého manžela, který není společníkem společnosti s ručením omezeným. Zde občanský zákoník zasahuje do právní úpravy obchodního zákoníku, který by měl řešit a řeší vlastnictví obchodního podílu více osobami. Judikatura soudů zde tedy řeší problematiku, která by měla být řešena v zákoně.

Další nepřesností kandidáta na straně 54 práce, v souvislosti s podnikáním jednoho z manželů, je zařazení podílu v obchodní společnosti či družstevního podílu do podnikání.

Účast fyzické osoby v obchodní společnosti jako společníka či v družstvu jako člena družstva podnikáním ve smyslu vymezení tohoto pojmu v obchodním zákoníku podnikatelskou činností není.

Zde se nejedná o souhlas jednoho z manželů s podnikáním druhého manžela, ale jde o souhlas s použitím majetku, například jako vkladu do obchodní společnosti.

Nejde tedy o podnikání, ale o problematiku hospodaření se společným majetkem a o platnost či neplatnost takového úkonu.

Jinak je analýza majetku použitého pro účely účasti druhého manžela v obchodní společnosti či družstvu správná, jakož i analýza ručení druhého manžela za závazky druhého manžela, který je společníkem obchodní společnosti.

Kandidát se na straně 57 a 58 (část 2.2.6.1) dotýká i dopadu účinků prohlášení konkurzu na majetek jednoho z manželů. V praxi se jedná o poměrně frekventovanou problematiku a autor by zde měl podle mého soudu dodat, že v případě, kdy v důsledku prohlášení konkurzu na majetek jednoho společníka ze zákona společné jmění manželů zaniká, není možné, aby manžel v postavení úpadce až do skončení konkurzního řízení, založil uzavřením druhého manželství nové společné jmění s tou osobou, která s ním vstoupí do manželství.

V části 3 se kandidát stručně dotýká i vztahů společného jmění manželů k daňové problematice. Je otázkou, zda tato související problematika měla být do této práce zařazena, neboť se tak stalo na úkor jiných částí práce, které náleží do předmětu občanského práva.

Například se tak stalo na úkor poměrně stručné analýzy zániku společného jmění manželů, konkrétně zákonnou domněnkou uplynutí lhůty podle § 149 občanského zákoníku.

Nicméně na druhé straně je pro praxi problematika zdanění příjmů plynoucích ze společného jmění manželů velmi důležitá. Analýza této důležité problematiky je však natolik stručná, že je spíše informativní než přínosná.

Poslední částí práce (část 5) jsou úvahy de lege ferenda. Kandidát zde v podstatě vychází z návrhů nového občanského zákoníku, který doposud nemá podobu, v níž bude předložen k připomínkovému řízení.

Zde kandidát volil poměrně stručnou formu a myslím si, že by větší rozsah nebyl na škodu.

Celkově však hodnotím práci kandidáta v podstatě velmi kladně, když se v souladu se zákonem vypořádal ve všech částech své práce s danou problematikou.

Na nepřesnosti jsem upozornil shora.

Z uvedených důvodů doporučuji, aby rigorózní práce kandidáta Mgr. Richarda Tománka Společné jmění manželů byla přijata.

JUDr. Tomáš Pohl

V Praze dne 19.3.2007